

Putopisna reportaža

Muftije Ševka ef. Omerbašića

BIO SAM U ZEMLJI ČEČENA

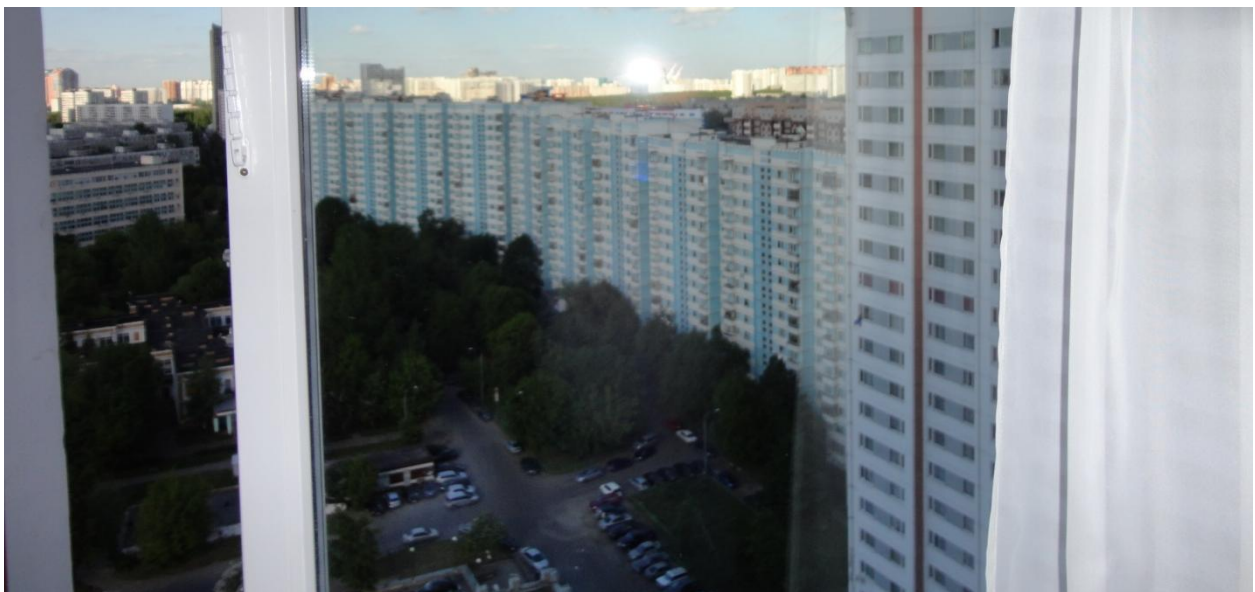
Geografski položaj Čečenije

Već četiri godine uzastopno Mešihat Islamske zajednice u Hrvatskoj pozivan je na Međunarodnu konferenciju, koja se održava u glavnom čečenskom gradu Groznom. Dosad se nismo odazvali pozivima, ali ovaj put nismo htjeli propustiti priliku da ne posjetimo ovu divnu zemlju poznatu po mnogo čemu. Zato smo odlučili da se ja, kao predsjednik Mešihata, odazovem upornom pozivanju čečenskih muslimana.

U Čečeniju sam stigao avionom preko glavnog ruskog grada Moskve, 24. 5. 2011.

Bilo je to moje prvo putovanje u Rusiju, puno neizvjesnosti, ali i radoznalosti, jer Rusija je ne samo velika zemlja, nego je i zemlja velikih mogućnosti i iznenađenja.

Odavno me tjerala želja da se jednoga dana uputimo automobilom u ruske oblasti koje su nam potpuno nepoznate. Ovo je bila posebna prilika da upoznam predjele iz kojih su najvjerojatnije došli naši pređi u velikoj seobi naroda.

Moskva viđena s prozora s dvadeset i drugog kata hotela Saljut građenog za vrijeme Sovjetskog Saveza

Moskva je jedan od najvećih europskih gradova. To se jasno vidi iz priložene fotografije snimljene iz hotela u kome su gosti Konferencije bili smješteni za vrijeme boravka u glavnom gradu. Hotel u kome smo bili smješteni, *Saljut*, jedan je od najvećih u Rusiji. Ima 3.008 soba i

uklapa se u ambijent četvrti u kojoj su sve zgrade s 20 i više katova. Udaljen je od zračne luke Sheremetyev oko 60 kilometara, pa i to pokazuje veličinu Moskve.

Rano u jutro 25. 5. 2011., uputili smo se autobusom u zračnu luku Vnukovo. Pored ove dvije zračne luke u Moskvi postoji i treća Domodjedov, koja je nedavno bila poprište terorističkog napada pripadnika čečenske grupe kojom zapovijeda poznati terorista Doko Omerov, inače ministar sigurnosti u vladi prvog čečenskog predsjednika Dževhera Dudajeva, ubijenog ruskom raketom dok je telefonirao satelitskim telefonom.

Sa Vnukova smo poletjeli ruskim putničkim avionom *Iljušin* za koga sam imao krive pretpostavke. Iznenadilo me je s kojom je lakoćom uzletio i letio na visini od oko 10.000 metara, a da ni jednom nije pokazao nesigurnost, kako su me znali plašiti oni koji sve znaju!

Nakon trosatnog leta od Moskve do Groznog, glavnog čečenskog grada, stigli smo na odredište gdje su nas dočekali domaćini na čelu s čečenskim muftijom Sultanom Mirzajevim. Iz Europe, na Konferenciju su pozvani samo predstavnici Austrije i Hrvatske, a ukupno je na Konferenciju bilo predstavnika 30 zemalja.

Svatom učesniku Konferencije dodijeljen je službeni pratilac. Meni su dodijeljena dvojica: Adem, koji je cijelo vrijeme mog boravka u Groznom bio ispred vrata moje sobe, i Ibrahim koji je izvrsno govorio arapski jezik s jordanskim akcentom.

Dio učesnika Konferencije uglavnom iz zemalja sa područja Kavkaza

Na Konferenciji su nazočili i predstavnici drugih vjerskih zajednica. Tako je, na primjer, na skup je došao i predstavnik njemačke Protestantske crkve, ali i visoki predstavnik Ruske Pravoslavne crkve. Iz razgovora s domaćinima i predstavnikom Pravoslavne crkve doznao sam da su odnosi sasvim normalni.

Prema tvrdnjama domaćina Čečenija je dobila ime po utvrdama na vrhovima kavkaskih planina u kojima su boravili Čečeni s obiteljima. Pristup takvim utvrdama bio je onemogućen strmim liticama. Replika te utvrde nalazi se u krugu predsjedničkog ureda i u samom grbu Čečenije

Čečenski predsjednik Ramazan Kadirov Ahmetovič, kao pokrovitelj, službeno je otvorio Konferenciju. U svom je nastupnom govoru istakao nužnost dobrih odnosa s muslimanima zemalja Kavkaskog područja. Upravo je odnos ruske vlasti s muslimanima Kavkaza bila glavna tema Konferencije.

Kolika je važnost ovoga skupa bila govori i činjenica da je radu Konferencije nazočio i savjetnik predsjednika Medvjedova za odnose s muslimanima, kojih je, prema neslužbenim podacima, u Rusiji između 20 i 21 milijuna. Pored njega, Konferenciji je prisustvovao i veleposlanik Rusije u Kuvajtu.

Zanimljivo je napomenuti da je na Konferenciji bio i delegat iz Izraela. Zbog njega je došlo je i do malog incidenta: u znak protesta protiv nazočnosti delegata iz Izraela, palestinski predstavnik odbio je govoriti.

Izraelski predstavnik je rekao da je on musliman i da je, prigodom odlaska bio na obavijesnom razgovoru u policiji, i da će vjerojatno biti priveden nakon povratka u Izrael. Unatoč njegovim tvrdnjama neki su delegati ustrajali da ne govore na konferenciji.

Meni je čečenski muftija ponudi da govorim, ali sam se zahvalio, izgovarajući se da mi je ovo prvo prisustvovanje Konferenciji, i da bi rado slušao druge.

Čečenski muftija Sultan Mirzajev na grobu predsjednika Ahmeda Kadirova Ahmetoviča, stradalog u atentatu, 20. 5.2004., kojega je organizirao Šamil Basajev. Pokopan je u rodnom mjestu udaljenom od glavnog grada neki pedeset kilometara

Muslimani s područja Kavkaza, koje obuhvaća nekoliko zemalja, ujedinjeni su u poseban Savez. Prije Konferencije u Groznom predstavnici muslimana iz ovih zemalja održali su konferenciju u glavnom Azerbejdžanskom gradu.

Nije tajna da muslimani u Rusiji spadaju u onu snagu koja je vrlo značajna za dalju budućnost zemlje. Nema sumnje da je Čečenija jedna od onih republika u ruskoj Federaciji koja mnogo znači. Zbog toga je nakon drugog čečensko-ruskog rata predsjednik Ruske Federacije, Putin, na opće iznenađenje za predsjednika Čečenije imenovao dotadašnjeg muftiju Ahmeda Kadirova. To se pokazalo punim pogotkom jer je Kadirov Ahmetovič bio najpopularnija ličnost u Čečeniji. Nažalost, ubrzo je ubijen u atentatu na svečanom otvaranju stadiona. Na njegovo mjesto imenovan je njegov sin Ramazan, koji je nedavno izabran za drugi petogodišnji mandat.

Glavni grad Grozni u potpunosti je obnovljen i ne može se nigdje vidjeti tragovi dvaju ratova. Neki novinari optužuju Medvjedova i Putina da su mladom predsjedniku Čečenije dali prevelike oblasti, da se ne poštuju ruski, nego čečenski islamski zakoni, a sve zauzvrat ostanka Republike

u sklopu ruske Federacije i mira na Kavkazu. Na sve te optužbe Kadirov odgovara da je Čečenija većinski muslimanka, da su Čečeni vjerni ruskoj Federaciji, ali će oni koji to žele provoditi propise svoje vjere.

Konferenciju je otvorio pokrovitelj, predsjednik Čečenije Ramazan Kadirov (četvrti slijeva). Iznad Predsjedništva su fotografije Medvjedeva, Putina i rahmetli Ahmeda Kadirova poginulog predsjednika Čečenije. Do predsjednika Kadirova su muftija Uzbekistana i muftija Dagestana

U svom nastupu muftija Čečenije Sultan Mirzajev se oštrim riječima okomio na NATO-Evo bombardiranje Libije, nazvavši ga banditskim.

O stanju islama i muslimana na području Kavkaza govorio je šejhu-islam Allah Škur-zade, predsjednik Saveza muslimana Kavkaza, jedan od najutjecajnijih vjerskih ljudi na tom području. I on se u svom izlaganju osvrnuo na veliku zaslugu Putina za mir na ovom području, koji je, do prije desetak godina, nije bilo moguće zamisliti.

Džamija u Derbendu za koju se smatra da je jedna od najstarijih na svijetu. Navodno potječe s kraja sedmog stoljeća

I muftija Dagestana, Ismail Hadži, odao je priznanje Putinu izjavivši da: *ono što je on učinio za područje Kavkaza nije nitko do tada uradio.*

On je govorio i o Kuvajtu kao zemlji koja je prva u islamskom svijetu potakla na *srednji put* (el-vesatiju) sve muslimane svijeta, a posebno na području Kavkaza. U Republici Dagestan islam je stigao već u 20 godini hidžre kada je 20 ashaba Božjega poslanika stiglo u ove krajeve u namjeri da prošire islam. Nisu bili prihvaćeno i svi su bili pobijeni. Njihove su ubojice kasnije osjetili krivnju i prihvatili islam, a ashabe dostojno pokopali i grobove im obilježili. Tako je u glavnom gradu Dagestana Derbendu izgrađena jedna od najstarijih džamija u svijetu.

Ratovi između Rusije i Čečenije bili su krvavi. U njima je najviše stradalo civila. Ruska carica Katarina Velika je 1783. godine pripojila Gruziju, a time i Čečeniju, Rusiji. Godine 1830. dolazi do prvog sukoba Čečena s Rusima, kad car Nikola Prvi pokušava osvojiti Kavkaz.

Nakon toga slijede kavkaski ratovi koji su okončani 1864. godine. Pod vodstvom imama Šamil uspješno se odupiru ruskoj vojsci sve do 1859. godine, kada je uhvaćen imam Šamil. O tom velikom čečenskom junaku piše Tolstoj u svom djelu Hadži Murat.

Od 1859. Čečeni bježe u Osmanlijsku Tursku ili pak bivaju deportirani iz svoje domovine. Godine 1919., Čečeni proglašavaju neovisnost ali je Crvena armija 1920. godine ponovo okupira i proglašava Čečensku autonomnu oblast. U studenom 1940. godine njemačke su trupe bile na domaku Čečenije ali su se povukle. Krajem veljače 1944., ruske trupe su kamionima raselile Čečene na istok, uglavnom u Kazahstan i Kirgistan. Međutim zahvaljujući Hruščovu Čečeni su vraćeni u svoju domovinu 1957. godine.

Tijekom Konferencije imao sam prigodu upoznati originalnog Čečena, koji izvanredno uspješno njeguju nacionalnu i vjersku tradiciju

Nakon raspada bivšeg SSSR-a, negdašnji sovjetski general i zapovjednik strateških snaga, Dževher Dudajev, izabran je u studenom 1991. godine za predsjednika Čečenije, i odmah proglašava neovisnost.

Jeljin 11. 12. 1994. godine šalje ruske trupe u Grozni. U tom ratu poginulo je između 70.000 i 80.000, uglavnom civila. Uz velike gubitke Rusi su okupirali dvije trećine Čečenije i Grozni. U travnju 1996., ubijen je predsjednik Dudajev raketom iz zrakoplova dok je telefonirao satelitskim telefonom.

Nakon neuspjelih pokušaja da ovlada cijelom Čečenijom predsjednik Jeljcin šalje generala Aleksandra Ljebeda na pregovore s novoizabranim predsjednikom Mešhedovim kako bi povukao trupe iz Čečenije. Službeno je potpisan ugovor o povlačenju u svibnju 1997. godine, i određeno je razdoblje od pet godina u kome bi se dogovorio status Čečenije. Tako Čečenija stječe de facto neovisnost, koju međutim ugrožava Šamil Basajev koji napada, bez nekog velikog razloga, Dagestan. Jeljcin daje ostavku a za predsjednika dolazi Putin koji se surovo obračunava s Čečenima. Nakon pobjede ruske vojske Putin kreće u političko rješavanje čečenskog pitanja.

Mešhedov je poginuo u atentatu 8. ožujka 2005. godine, a Šamil Basajev poginuo je u atentatu 10. srpnja 2006. godine u eksploziji vagona punog eksploziva.

Službeno, Čečenija se prostire na 193.000 km², s glavnim gradom Groznom, koji je dobio ime po ruskom caru Ivanu Groznom. Glavno zakonodavno tijelo je Parlament, ali je većina vlasti u rukama predsjednika.

Rodno mjesto Ahmeda Kadirova predsjednika Čečenije stradalo je u atentatu prigodom svečanog Otvorenja stadiona u Groznom 20. 5. 2004 godine. U Čečeniji sve su kuće prizemne, građene od crvene cigle koja se proizvodi u zemlji u velikim količinama. Kud smo god prolazili vidjeli smo kuće crvenih zidova

Ismail Hadži, muftija Dagestana, jedan je od najmarkantnijih ličnosti zemalja Kavkaza. On je prvoga dana Konferencije izvanredno vodio skup, vrlo mudro i nadahnuto govorio o predsjedniku Čečenije i muftiji Ahmedu Kadirovu Ahmetoviču. Studirao je na El-Ezheru

U krugu predsjedničke palače je i džamija u kojoj se klanjaju svi namazi. I po tomu se može vidjeti da je Čečenija muslimanska zemlja

Unutrašnjost predsjedničke džamije u Groznom

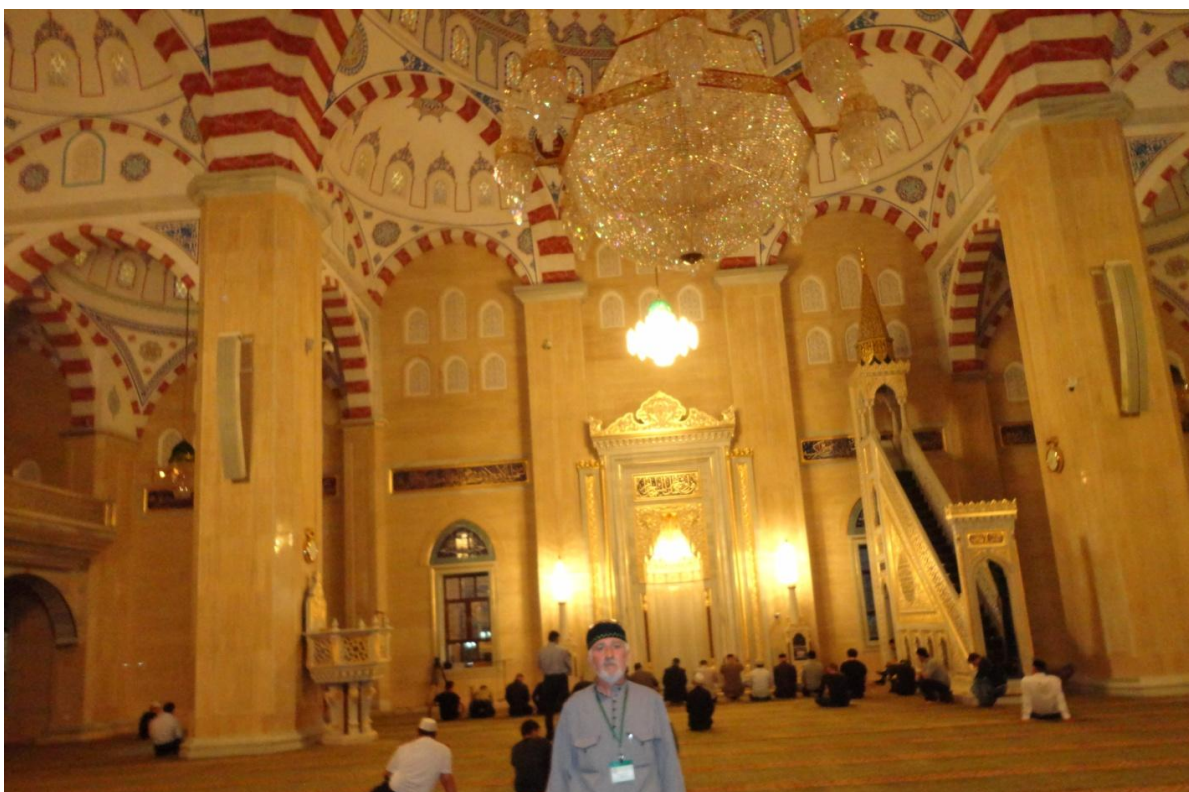
Predstavnik njemačke Protestantske crkve govorio je o odnosu islama i kršćanstva u Europi rekavši da ti odnosi prolaze kroz teško i osjetljivo razdoblje. Rekao je također da se za

pogoršanje odnosa između islama i kršćanstva ne mogu kriviti samo muslimanski fundamentalisti. Po njemu desničarski kršćanski pokreti su štetni isto onoliko koliko i islamski fundamentalisti.

Savjetnik predsjednika ruske Federacije za vjerske zajednice Aleksandar Kinshak izjavio je da se broj džamija u Rusiji od pada komunizma povećao za 70 puta i da trenutno u zemlji ima oko 6.000 džamija. Najviše ih je u republikama s muslimanskom većinom.

Najimpresivnija je Džamija rahmetli Ahmeda Kadirova, bivšeg predsjednika Čečenije. To je golemi kompleks u kome se pored Džamije nalazi sjedište muftije i ispostava predsjedništva muftijstva Rusije i brojne druge socijalne i humanitarne ustanove. Domaćini tvrde da je gradnja koštala oko 60 milijuna eura, a financirao ju je Fond Ahmed Kadirov i Federalna ruska vlada.

Unutrašnjost Džamije Ahmeda Kadirova je impozantna i najviše liči na Plavu džamiju u Istanbulu. Službeno je najveća u Europi

Za malo da sam napustio Grizni i Čečeniju a da ne vidim tu veliku i prekrasnu Džamiju. Pitao sam domaćine kako to da nam nisu osigurali obilazak ove veličanstvene Božje kuće, ali mi nisu znali odgovoriti. Mislim da je riječ o slučajnom propustu jer otići u Grozni a ne posjetiti Džamiju, isto je kao otići u Mekku, a ne tavafiti Ka'bu.

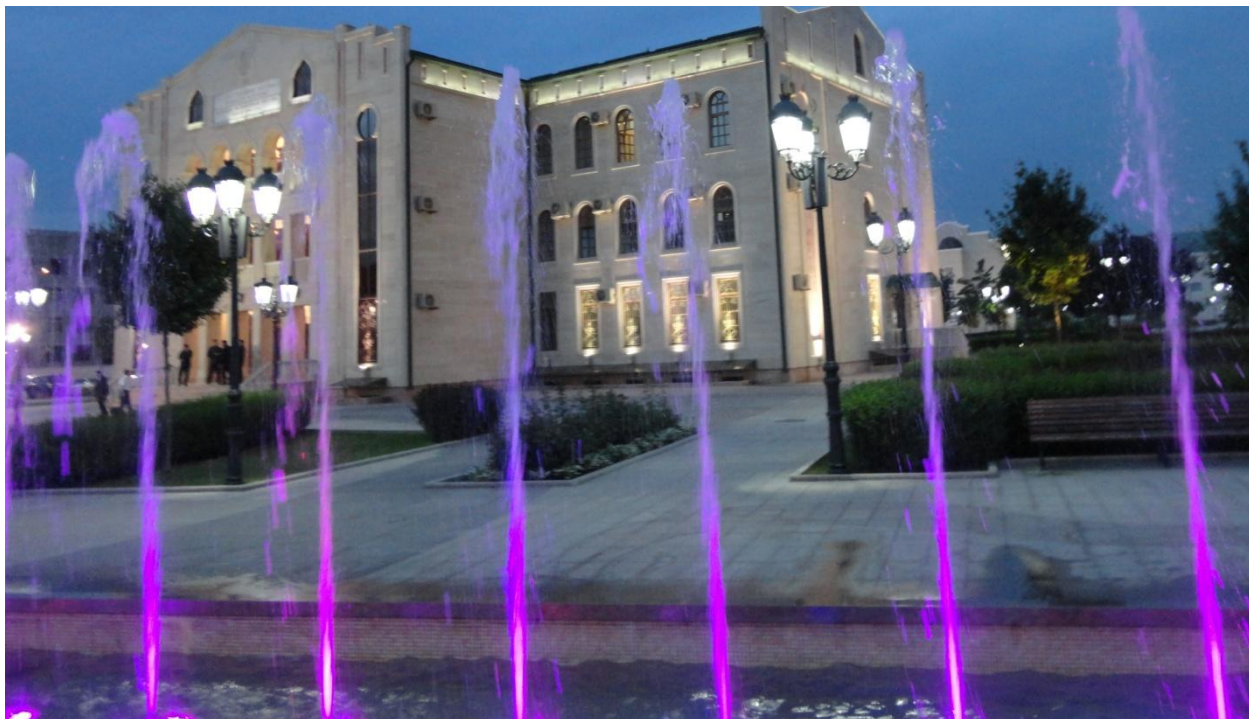
Bio sam ponosio što sam našu Zajednicu u Hrvatskoj predstavljao kao ovdašnji muftija

Zanimljiva je bila posjeta Kur'anskoj školi u rodnom mjestu predsjednika Ahmeda Kadirova. Škola je izgrađena iz fonda rahmetli predsjednika. U njoj hifz Božje objave uči više 300 osmoškolaca.

Škola Kur'ana po uzoru na brojne u islamskom svijetu jamstvo je da će islamska obnova biti kvalitetna i stručna

Kad je riječ o prehrani, Čečeni na svom jelovniku imaju puno mesnih proizvoda. Ne malo smo se iznenadili kada nam je ponuđeno meso s orasima, ili prepečeno ovčje meso. Zamijetio sam da ima malo povrća i voća, iako domaćini kažu da u njihovoj zemlji raste različito voće i povrće.

Oprostimo se od ove predivne zemlje naših mogućih predaka ovom fotografijom Uprave muftijstva Čečenije na čelu s muftijom Sultanom Mirzajev. Zgrada se nalazi se u sklopu Velike džamije Ahmed Kadirov, okružena je predivnim parkom s veličanstvenim vodoskocima

Muftija Ševko ef. Omerbašić